

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătinindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și Administrația: Strada Măcelarilor Nr. 21.

Se prenumeră și la poste și la librării.

În Bucuresci

primesc abonamente D. C. Pascu, Str. Lipsicani 35.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscripte nu se înapoiază.

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

Situatiunea în România.

Precum era de prevedut, nici dizolvarea camerei și nici formațiunea nouă a unui minister din partidul conservator sub presiunea generalului Florescu cu Lascar Catargiu și G. Vernescu n'a fost în stare a schimba în bine situațiunea politică internă a României. Guvernul actual se află astăzi în aceeași situațiune, în care au ajuns toate guvernele formate din sinul partidului conservator dela retragerea ministerului Ioan Brătianu încoace. Ministerul Florescu se luptă cu o mulțime de greutăți pentru a se pute ține la cârmă.

Obținând dela coroaună dreptul dizolvării camerei, generalul Florescu a format un minister, în care a intrat Lascar Catargiu, vechiul conducător al partidului conservator, și G. Vernescu, un bărbat, care n'a excelat atât prin vederile sale politice, ci mai mult prin o influență oare-care asupra unui cerc anumit de aderenți personali. Celelalte portofolii s'au ocupat prin bărbați, care până aci n'au jucat nici un rol în viața politică a României. Ministerul de justiție a rămas neocupat și a fost administrat prin ministerul de finance. Dela început acest minister nu se putea privi decât de un provisoriu, căci cei trei frunțași politici, care îl formau, nu erau nici decât înțeleși asupra programei politice ce avea să-i conducă. Dar' pentru moment nici nu se tracta de asemenea lucruri, ci era numai vorba de a se forma o cameră cu majoritate guvernamentală, care să voteze creditul necesar pentru continuarea și terminarea fortificațiilor, să voteze bugetul statului și tariful autonom. Ministerul format era deci mai mult un minister de afaceri.

Alegerile s'au făcut, guvernul a obținut o majoritate în cameră și programul lucrărilor fixat s'a dus în deplină. Însă nici nu s'a votat bine tariful autonom și majoritatea parlamentară a început a se despică în fracțiuni. Aderenții lui Lascar Catargiu nu sânt mulțumiți, că generalul Florescu ca ministru-president îngăduie dlui Vernescu prea multe, mai multe decât s'ar pute împăca cu scopurile partidului conservator. Astfel catargistii cer, ca însuși șeful partidului, dl Lascar Catargiu, să se pună în fruntea ministerului și să ocupe locul ministrului-president. Patruzeci de deputați din majoritatea parlamentară au iscălit o declarațiune de acest înțeles.

Acest act nu e îndreptat atât în contra generalului Florescu, cât mai ales în contra lui Vernescu. „România“, organul dlui Vernescu, a și calificat această mișcare de o simplă intrigă, precând „Naționalul“, organul dlui Catargiu, pledează pentru o remanire ministerială, înlocuindu-se ministrii Esarcu, Isvoreanu și Theodorescu prin alții.

Neînțelegerile aceste ivite în sinul guvernului sânt în tot cazul de o natură încât ele nu mai pot fi complimate, ci va trebui ca o direcție, fie cea catargistă, fie cea vernesciană, să învingă asupra celeilalte. Cei patruzeci de deputați, care au iscălit declarația, prin care cer, ca Lascar Catargiu să se pună în fruntea ministerului, au avut intențiunea de a provoca încă înainte de închiderea sesiunii extraordinare a camerei un vot parlamentar asupra acestei afaceri. Ministrul president generalul Florescu însă, socotind, că o asemenea soluțiune pripită ar pute să împingă lucrurile într-o direcție neașteptată, s'a grăbit cu închiderea sesiunii, așa încât corpurile legiuitoare n'au mai avut ocaziune de a se pronunța asupra acelor neînțelegeri. A rămas deci ca să se facă încercări pentru complanarea lor în sinul guvernului. Dacă țările bucoresene sânt bine informate, consiliul de ministri ar fi amânât rezolvarea acestor chestiuni până la toamnă.

Situatiunea guvernului în tot cazul e foarte dificilă. În lipsa unui program politic bine precizat es cu atât mai mult la iveală considerațiunile personale. Ori vor învinge catargistii, ori vor învinge vernescianii, majoritatea parlamentară are să se desbina în două sau în mai multe fracțiuni. Prin această desbinare însă majoritatea s'ar slăbi astfel, încât ar înceta a mai fi majoritate. Această considerare trebuie să împingă grupul catargist și grupul vernescian la o înțelegere cu orice preț, dacă e ca partidul conservator se mai rămână la guvern. Căci domnul Vernescu cu aderenții sei pot să aibă satisfacția, că au învins pe Lascar Catargiu, dar' această învingere și satisfacție e identică cu eșecul întregului partid.

De altă parte partidul liberal, pe care adversarii nu încetează a-l declara de descompus prin moartea lui Ioan Brătianu și a lui Mihail Kogălniceanu, se prezintă compact și disciplinat. La alegerile suplimentare, săvârșite mai țilele trecute, domnul Eugen Stătescu a fost ales în două cercuri electorale.

Pentru guvern opozițiunea compactă și disciplinată trebuie să fie un nou și puternic îndemn pentru a repara crepăturile ce a primit edificiul chiar în temelii. Ear dacă acest lucru e cu neputință, atunci e o datorință patriotică a fiecărui cetățean de a lucra într'acolo, ca zadarnicele frământări să înceteze și să pună mâna pe cârmă aceia, care dau garanții pentru săvârșirea unei lucrări pacifice pe baza unui program politic definit.

REVISTĂ POLITICĂ.

Sibiu, 13 Iulie st. v.

Escadra franceză în Konstadt.

Toate foile rusesci au întâmpinat cu mare căldură sosirea flotei franceze în apele rusesci, care o consideră de un important eveniment politic. „Novoie Vremia“ țice, că unirea celor două escadre în Marea-finică este „un reflex imponent al politicii internaționale a celor două state“. Fel de fel de festivități se arangiază în onorul oaspeților francezi. Țarul va primi corpul ofițerilor escadreii mâine în 26 l. c. În 29 ofițerii francezi sânt invitați la marele principie Alexici. Consiliul municipal le va da un banchet și diferite daruri ca suvenir. Căsele, portul și vasele din port sânt împodobite cu steaguri. La sosirea escadreii cheirurile erau îndesate de public.

Anglia și Rusia.

Lui „Pol. Corr.“ i-se anunță din Londra: Cercurile politice de aici nu dubitează, că indispoziția, produsă în Rusia prin apropierea Angliei de tripla alianță, nu se va mărgini la manifestațiunile din partea diplomației și presei rusesci, ci se va intrupa și în oare-care acțiuni. După-ce însă în Europa sânt foarte rari ocaziunile, în care Rusia se-și poată arăta mânia față cu Anglia, este de prevedut, că guvernul rusesc va cerca să împungă Anglia în Asia, unde în atâtea puncte sânt aproape unul de altul. Dacă sânt reale aceste presupuneri, atunci ne putem aștepta la o nouă eră de scaramușe anglo-rusesci. Se țice, că departamentul asiatic al ministerului rusesc de externe ar fi dat deja organelor sale înrămări de a face Angliei perplexități.

Situatiunea în Bulgaria.

„Agence Balcanique“ declară, că nu este adevărată șcirea, după care

Stambuloff ar fi declarat la Tirnova, că se va retrage în viața privată, dacă până la anul nu va fi proclamată independența Bulgariei. Stambuloff nici nu a sosit în Tirnova, ear' la proclamarea independenței, idee colportată de o anumită parte a presei străine, nu se gândesc nimenea. Guvernul din contră este neîntrerupt preocupat de dezvoltarea și consolidarea situației interne și de susținerea relațiilor amicale cu Turcia.

Starea financiară a Italiei.

„Opinione“ din Roma anunță, că ministrul tesaurului Luzatti a reasumat în consiliul de ministri ținut la 23 toate reducerile budgetare ce se pot face. Aceste sânt foarte însemnate și potrivite pentru a restabili echilibrul în bugetul anului 1892/3. De altcum și bugetul anului 1891/92 se consolidează prin aceste reduceri. La propunerea ministrului-president Rudini același consiliu de ministri a desbătut și acceptat reformele economice, sociale și administrative, care guvernul are intenția de a le introduce pe baza unei decentralizațiuni foarte extinse. Acesta este prin urmare programul, cu care guvernul se va prezenta la toamnă parlamentului.

Răscoala în China.

Se telegrafează din Londra, că șcirile sosite acolo din China spun, că întreagă China-de-Sud este în răscoală. Bande înarmate cutrieră țeara și o jefuesc. Întreg comerțul stagnează, fiind imposibile ori-ce operațiuni. Răscoala țice să omoare pe guvernorul din Formosa, ear' aceasta să fie signalul pentru o răscoală generală contra stăpânirii chinezesci. În giurul orașului Shanghai domnesce mare neliniște. Europeanii se tem de un atac.

Răspunsul maghiar la memorandumul bucorescean.

VII.

(Urmare.)

În această privință adevărul istoric este următorul:

Dela întemeierea statului unguresc până la începutul secolului XVI. Ardealul este în așa chip parte integrantă a statului unguresc, încât nici nu se poate numi țeară. În timpul acesta nu are emblemă separată și nu se află în titulatura regelui. Voevodul, — altcum cuvânt de origine slavă, — a fost pe

acest teritor al statului numai funcționarul regesc cel mai înalt, n'a avut *jus collationis bonorum*, precum aveau toți principii de sine stătători; ca funcționar regesc funcționa la adunările națiunilor maghiară, secuiască, și a sașă, care în privința administrativă aveau teritorii separate. Aici se făceau unele statute locale, dar' legi nu se făceau, căci aceasta era treaba dietei statului unguresc. Între aceste trei națiuni cea valachă, furișată pe încetul, nu figurează ca a patra națiune îndreptățită, dar' privilegiile regilor pe mulți i-au nobilitat și i-au făcut astfel membri ai națiunii nobilimii maghiare. Căci în organizarea feudală a evului de mijloc pretutindena nobilimea a fost națiunea și în Ardeal, ca și în Țeara-Ungurescă, până în timpurile cele mai noue, numai o singură nobilime a existat: cea maghiară. În fruntea nobilimii maghiare din părțile ardelenești a stat voevodul, care prin urmare nu a fost voevod român.

Precum Ardealul înainte de catastrofa dela Mohaci (1526) nu a fost provincia Valachilor, tot așa nu a fost nici după aceasta luptă de jale. După bătaia dela Mohaci țeara s'a împărțit între competenții tronului. În partea sudică a țerii au năvălit Turcii, partea apuseană a venit sub domnia Habsburgilor, ear' cea răsăriteană a susținut-o partidul regilor naționali. Și partidul principilor naționali a rupt Ardealul de cătră Ungaria și a alcătuit dintr'insul principat deosebit, de sine stătător. Aceasta însă a fost opera nobilimii maghiare, nu a poporului valach de păstori, nu a fost principat valach, ci maghiar, cu curte maghiară, cu obiceiuri maghiare, cu cultură maghiară, cu limbă maghiară.

Însă această poziție deosebită a Ardealului de cătră Ungaria pe față a fost considerată de provisoră. Frontierele dintre aceste două părți ale Ungariei s'au schimbat mereu, și dacă din rivalitatea celor două părți ar fi rămas învingător partidul principilor naționali, despărțirea în momentul învingerii ar fi fost urmată de reunire. În această rivalitate soartea a dat învingerea Habsburgilor, unei familii dominante străine, care din punct de vedere al intereselor sale proprii, a aflat că este mai avantajos de a lăsa despărțite cele două părți; dar' staturile Ardealului și ale Ungariei, întrunite în acest timp în două diete deosebite, tot mereu au pofit ca aceste două părți ale patriei noastre, despărțite de „soartea pismășe și de temeraritatea unora“, să fie unite din nou.

Legile din 1848 au adus în cele din urmă puterea și unirea Ungariei. Uniunea Ardealului cu Ungaria, de atâtea ori urtăntă, s'a enunțat din nou; s'a enunțat deodată în amândouă dietele: în cea ungurescă și în cea ardelănească. Și din dieta, care a enunțat aceasta

FOIȚA „TRIBUNEI“

Răspuns

la chestionarul domnului B. P. Hașdeu pentru „Etymologicum Magnum Romaniae“.

De

Stefan Buzila.

(Urmare.)

111. Țesăturile sânt de cânepă: pânză de bumbac, în care urzeala e cânepă, ear' bătătura bumbac; pânză de fuior, în care și urzeala și bătătura e de fuior; pânză de călți sau de buci, în care urzeala e de fuior și bătătura de buci (partea cea mai slabă din cânepă). — Giolgiu e acela, în care atât urzeala, cât și bătătura e de bumbac cumpărat. — Din cânepă mai fac fețe de masă, fețe de perini, cingeașe (ștergar), merindări sau bânduri (acestea în alte comune se numesc pânzături, însă pe Someș pânzături sânt acelea, cu care se încing muierile); — vernici (lepedeașe). — Pânzele se bgilesc (bilesc) ca să fie albe. — Sânt țesături de lână: țoale pe paturi, numite și șierge (cerge), laturide țoale pe rudă*, dășagi de bucate, sau de rudă, sau pentru parietariu adecă de pus giur împregiurul pereților casei deasupra lăjiilor (lavetelor), ca să nu se umplă omul de var când șede pe lăiți. — Din lână se fac și pânzături numite pe

unele locuri zadii, care pot fi pânzături roșii sau pânzături albastre. În partea de dedesupt acestea apoi se provod cu alesături. Din lână mai fac șurțuri, pânură de sumane și de chituri, neagră sau albă**. — Tot din lână mai fac brăețe sau frungii, cu care se încing muierile preste pânzături. — În comuna Rebrisoara și altele câteva din giur fac și așa numitele țoale de horă. Adecă procură dela dubăları (argăsitori) pâr de acela ce se dăbesce mai pe urmă de pe pelea de bou și vacă și care se țice horă. Această horă o torc, e colorează, și apoi o țese în urzeală de cânepă. Deoare-ce hora aceasta e bătucită, ca să o poată toarce o dreavă mai întâiu cu drevele. Aceste sânt făcute din 5—8 aște tari legate cu un capăt de un pârșel, la distanță cam de 5 cm. o aște de alta. La celalalt capăt aștele sânt adunate toate laolaltă și legate de capătul unei bolte. Acuma pârșelul prim se înțepenesce în pământ orizontal cu 2 petri puse pe capetele lui; sub aște se pune hora, atunci o muierie prinde al doilea pârșel sau bătă în mână și, ținându-o vertical, o tot ridică și face cu ea lovituri pezișe în pământ și atunci șfearele prin mișcările lor fac măruntă hora. — Pêrul ce se dăbesce în urmă de pe pelea oilor și a caprelor, pentru a se curăț pelea de tot, se numesc tușină și se folosesc la făcutul pânurilor. La covoarele țice pocruțuri sau și pocruțuri.

112. Cănepa, după-ce e „melințată“ în melință, se ragilă în ragilă (în alte sate se țice, că se hecelă în hecelă). Acesta e un instrument făcut din o bucată de lemn lat, la mijlocul căreia se află bătute o mulțime de cuie în formă de cerc, ascuțite la capătul de deasupra, și prin ele se țrage fuiorul, ca să rămână jos ce e mai rău în el, adecă bucii. Dacă cuiele acele sânt mai subțirele și mai des bătute, așa cât să se aleagă numai lamura fuiorului, instrumentul acela se numesc periuță. Călții scoși din ragilă sau periuță se ceaptână cu nisce ceptini cu dinți lungi, pentru-ca încă odată să se aleagă din ei partea mai bună de cânepă, și aceea se numesc „mnețdiurele“ (prelungă Betlean le țice „mijloceale“). Atât fuiorul, cât și mnețdiurelele și călții se torc în cujeici sau furci. Dacă un fus e greu de tort, atunci tortul de pe el se mută pe alt fus, adecă se „prăvale“. Din fuse se fac game cu ajutorul copeilei. Acest instrument consistă din un lemn vertical, înțepenit cu capătul de dedesupt în ceva, ca să nu se mișce. În acest lemn se află două găuri departe una de alta în distanța lungimii unui fus de tors. În aceste găuri sânt puse 2 lopățele în direcțiune orisontală și paralele provodute cu găuri mici, dar' așa, ca fiecare gaură din lopățeaua de desupt să corăspundă uneia din cele de deasupra. În aceste găuri se așează fusul în direcțiune verticală și ca să se poată mișca liber. De multe-ori, ba mai adese ori fusele se răscesc pe răsătoriu și se fac „torturi“, care se ferb pentru a se bill și numai după aceea se fac game,

adecă se dăpână în Marmăția țice se dreapână la acest lucru, dar' pe Someș a drepană înseamnă a rupe crengile vre-unui arbore prin aruncarea cu seacupuri (bucăți de lemn) sau petri, d. e. copiii, când dau după prunele cu ajutorul vîrtelnice. Aceasta consistă din crac, adecă o bucată groasă de lemn terminată în 3—4 picioare; pe crac stă crucea, adecă 2 lețuri puse în formă de cruce, în capetele cărora sânt aplicate în nisce găuri penele, pe care se întinde tortul. Crucea se învîrte ușor. De pe game se urzesc cu ajutorul urzoaielor. După-ce s'a urzit se pune țeara, adecă urzitura se pune în stateve (sau răsboiu) și procedura aceasta se țice a învelli. Statevele consistă din sulul dinainte și cel dinapoi, prinsori (lemnule ce țin statevele laolaltă), tălpcigi, care sânt așezați în broască. De stateve se mai țin ițele, brăgtele (în care se așează spata), zăvorul, cu care se întinde țeara, întindeica, cu care se întinde pânza. Introducerea firelor prin ițe și spată se țice a nevedî. Lății, din care sânt făcute ițele, se numesc cocleți. Spata are dinți. Țeara, ca să umble mai ușor, se „mănjescă“ cu „mănjală“ (un fel de cir făcut din țările de grâu). Răriturile din pânză provenite din lipsa vre-unui dinte la spată se țice lătuioi. Muierile când încep țeara își gratulează una la alta cu:

„Rostul mare
„Să umble tare“.

„Rost“ se țice despărțirea firelor cu ajutorul tălpcigilor și pe unde trebuie să umble suveica, în care se pune câte o țeve (pop.

țeve) cu tort, prin ajutorul surcelului din suveică. Partea aceea din urzeală, care nu se poate țese, adecă care rămâne la capătul pânzei, se țice orioși sau urioși (orioci). Pânza, dacă e țesută, se face vâiug.

La lână, care încă se ceaptână, ceea-ce rămâne în ceaptini se țice canuri (la cânepă călți), ceea-ce se scoate din ceaptini se țice pâr (la cânepă mnețdiurele). Canurile se hreabână cu hreabeni. (În giurul Gherlei la hreabini le țice dreave). Lâna de pe mielul din acel an se numesc „mniț“, de pe căr-lani (miei, care au împlinit un an) „noatyin“.

116. La o casă mică cu streșina joasă îi țice „coșleabă“. Superedificatele economice casa, grajdul, poieșile (sing. poiată un fel de grajd făcut din nuiele) etc. se numesc holate sau olate. La o casă frumoasă îi țice curte, ear' la locul unde se țin vite și care etc. care pe aiurea îl numesc curte, Someșeni îi țice ocol. Suvăi (ciuvăi) se numesc oalele, blidele, lingurile, adecă tot ce e în culină. Șiopocuri (ciopocuri) sau nimeasturi se țice la toate untele economice: sapa, grăbla, furca etc. Un șopru, unde se scutesce carul și alte untele economice, se mai numesc și colniță. „Taramtute“ e sinonim cu șiopocuri. Priciu este un fel de pat făcut din nisce scânduri așezate pe pociumpi; se folosesc numai în câmp. Vraniciță (veți „Tribuna“ loc cit.), Hârdauă sau Hârğauă, numite și Hârburgi, sânt nisce oale mai groase decât înalte. Băcauă sânt nisce vase de lut lungi smălțuite și cu grumazi, care se folosesc prin căsi spre

* Veți „Tribuna“ din 1890 nr. 201 foită, coloaana a 6-a.

** Suman și chit veți-le publicate în „Tribuna“ din 1890 nr. 201 foită.

nu a fost exclus nimenea dintre cei îndreptățiți de a lua parte. Întreaga nobilimea maghiară, ori din care naționalitate i-ar fi fost originea, a enunțat uniunea, aceeași nobilime, care tot atunci a renunțat la privilegiile sale nobilitare, a ex ins constituția asupra tuturor locuitorilor, fără deosebire de naționalitate, a proclamat sistemul parlamentarismului și a șters robotele urbariale, enunțând prin toate acestea, că drepturile sale seculare și locul său îl cedază dietei unguresci, generală și comună și pusă acum pe baze democratice.

Considerând toate aceste se pare curată ironie, când tinerii români, — pășind pe teren în numele ordinii, libertății și civilizației apusene, — se mai provoacă la 1865. În anul acesta, la 17 ani după marea eliberare dela 1848 și după stabilirea statului democratic, câțiva bărbați români s'au ridicat în numele Valachilor cu pretensiunea, ca Ardealul dinainte de 1848 să se restabilească cu deosebire numai, că prelungea cele trei națiuni privilegiate, maghiară, secuiancă și săsească, să se mai adaugă și a patra corporație privilegiată și națiunea română. Însă putut-a poporul maghiar da mai mult fraților români decât egalitatea drepturilor cetățenești?

Iubirea ardeătoare de neam și ambițiunea națională a tinerilor români și a patrioților români noi le stimăm după vrednicie. Însă când cineva intră în istoriografie, în discuții juridice constituționale și în astfel de procese politice ca l' dintre noi și încă înaintea tribunalului unui public atât de distins, atunci nu este deajuns iubirea cea mare și ambiția cea mare, ci se mai recer și cunoștințele istorice și juridice

Cu atât, conform locului, de care dispunem, credem, că am exhaustat ceea-ce se ține cu deosebire de trecut și ceea-ce în esență este, că sentinela ordinii și a culturii în Orientul Europei de 1000 de ani este Maghiarul, care ca un zid de apărare al Apusului continental nostru a oprit invasiunea cumană și cea tătarească și a oprit pe Turci, care au putut lua numai jumătate din țeara lui și de aceea au fost siliiți să se oprească în cuceririle lor europene. S'a vădit mai departe, că singură Ungaria a fost în stare să susțină pe continent libertatea constituțională, și prin urmare este și sentinela libertății, ba chiar deșiratul ei. S'a vădit în sfârșit, că valachimea ca atare în întreaga istoria nu figurează; prin urmare, că națiunea maghiară ar fi fost în trecut dușmanul acestui element, nu este decât o învinuire temerară a prezentului. Naționalitățile în trecut, ca pretindeva în evul mediu, preste tot nu au fost luate în considerare. În trecut au fost nobili, burgezi și iobagi. Și în fiecare clasă fiecare naționalitate a fost bine reprezentată; însă natural, că după-cel nobilimea a fost națiunea politică, altă nobilime afară de cea maghiară nu a existat. Numai cât nobilimea își recruta membrii din toate naționalitățile, era lătită preste toată țeara și cu toți împreună, fiecare „*membrum sacrae regni Hungariae coronae*“ făcea parte din națiunea politică maghiară.

Cine s'ar îndoi, că astăzi în Ungaria despre Români nici pomenire nu ar fi, dacă Maghiarul i-ar fi fost inamic și ar fi avut tendența de a-l extirpa? Dar' nu numai că nu a făcut aceasta și întreagă istoria din toate epocile nu scie nimica de măsuri violente sau de atitudine dușmănească a Maghiarului, fie contra Valachului, fie contra

împodobire. Diminuțiile acestora sunt Hârda u ț e, b o c a u ț e.

117. A mânca se dice atât despre oameni, cât și despre vite. Despre porci se dice, că când mănca hleopotesc, de aici și omul care mănca cu sgomot se dice h l u p a v. Folte (viel Frass) se dice despre un om, care mănca foarte mult. În indic. pres. sing. folosese poporul în cuvântul a mânca cu o silabă mai mult, spr. e. u mânânc, mânânci, mânâncă, încolo e regulat.

118. La chit îi mai dîs încă r e c h e l și g u b. Peteana, care se folosese pe sumane și rechele se numese r a s a d; la șapcă poporul îi dice c i v e r â. Încetățurarea de desuapt a mânecii dela cămașa muierescă se numese l a n ș e ț (lanțet), ear' partea mânecii dela lanșet în jos se numese: f o d o r i.

119. Între podoabele femeiesci se numără și giordanel, care e o ptea, pe care se află cusute mărgelile mărunt de diferite culori și se poartă la grumazi.

120. Numele mănărilor în genere sunt cele usitate preste tot. Se dice: t o j m a j i și t o m n a g i, u r e c h i u ș i sau b u r e c e. — Boți: acestia se fac din aluat de făină de cucuruz de mărimea nucilor, se ferb în borș și se mănâncă cu deosebire în post. P e i r o ș t y e: din turtă de făină de grâu se taie nișce bucățele pătrate, care se umplu cu urdă și se ferb; în post în locul poroștelor se folosesc R e b r e n i i, adică se ferbe numai turtă fără urdă și se toarnă preste ea u l e u. S c o c a c â sau t i n g u ș i u: în o t i g a i o se pune în pușină unsoare ceapă și brânză și

altei naționalități, ci din contră tocmai contrarul este scris, că Maghiarul toate neamurile, care i-s'au supus, le-a primit ca tovarși de arme, nu s'a atins nici de datinile, nici de limba lor, ci le-a considerat întru toate egale cu dînsul. De altă parte, dacă istoria nu scie nimic de pustirea Valachilor sau a altor naționalități nemaghiare, cu atât mai mult scie de pustirea Maghiarilor. Odată Tătarii au pustit tocmai ținuturile locuite de Maghiari, așa că au devenit locuințe de fiare sălbatiche locuințele omenești de mai înainte. A doua-oară au despoporat Turcii earăși acele părți ale țerii, unde locuise masele maghiarimii.

Nici Turcii, nici Tătarii nu s'au dus să jefuească în munți, unde la Nord locuiesc slăvimea și la Sud valachimea. Și toți cuceritorii, cu deosebire cei dela Apus, au poartat și l-au consumat pe Maghiar cu toate mijloacele politice, căci bine sciau, că dacă vor isbuti să-l frângă pe acesta, atunci nu se mai află în preajma Carpaților alt element de popor, care ar fi în stare să susțină ordine de stat, siguranță și constituție, ear' cuceritorul afla material gata pentru scopurile sale în Slavi, în Români și în ceialalți nemaghiari. Dacă cu toate aceste astăzi după o mie de ani de istorie sângeroasă urmașii veniților de acum o mie de ani, după pustirea înfricoșată din două rinduri și după atâtea războaie teribile, numărându-se pe sine află nouă milioane de Maghiari (după conscripțiunea din 1890), care trăiesc în libertate constituțională cu 7 milioane de nemaghiari, atunci acest fapt însuși este mai valoroasă dovadă a capacității acestei rase de a susține ordinea și statul, decum este în stare să viseze tinerimea bucureșeană.

Maghiarul a scutit sub sceptrul său neamurile slave, germane și valache; și-a apărât statul, libertatea constituțională, independența și și-a susținut limba, — fără de a fi luat pe a altuia, — limba care nici cu cele slavice, nici cu cele apusene nu are nici o înrudire, nici încât privește materialul limbii, nici în formă. (Va urma.)

Înmormântarea lui M. Kogălniceanu.
Discursul dlui V. A. Urechie.

Deunăzi Cuza-Vodă, apoi Negri, C. Rosetti, alaltăieri Alexandri, ieri Ioan Brătianu, astăzi tu, fruntașele între fruntașii națiunii românești! . . .

Dar' cât este fără sfârșit, cât de lacom este neantele, în care timpul neînduplecat poate mistul uriaș ca voi! . . .

Unde încăpese vor cenusile tale, o mare necomparabil mare bărbat, tu stejarul gigantic, care ai întins ramurile inteligenței și adumbrirea lor până dincolo de hotarele României, preste tot locul unde a încolțit măcar o odraslă din seminția românească?

Din clipeala, când cu repedițiunea fulgerului se întinse scirea stingerii tale la Paris, tot Românul uimit precăt și de aduce rânit în inima sa a trebuit să se întrebe: Dar' ce, mor și oameni ca Kogălniceanu?

De câteva zile n'a rămas jurnal, revistă cât de obscură, sau cât de populară, care să nu cerce a spune lumii: cine a fost, cine este, cine va fi în panteonul națiunii române Mihail Kogălniceanu.

Laude? Cântări?
Tomuri întregi s'au scris deja și tipărit în mai puțin de o săptămână, toate un-

mai mult cir de mămăligă și se lasă să fearbă.

Haiducă se numese curechiul tîner, neacrit, fert și pargăluit. — H r i n e c e o bucată de mămăligă friptă pe cărbuni. De aici cuvântul de bațocură pentru oamenii, care nu sînt nici de fript, nici de fert, „h r i n e c a u l e“ Pogace o bucată de mămăligă caldă ce se frământă puțin în făină, apoi se face roată și se frige pe cărbune. P o i s â l i ț a, adică poame coapte ferbe bine și răsinite bine. M u j d a i se face din aiu drobit și turzând preste el apa clocotind. J u f â se face din făină de simbur de bostan, care se ferbe la foc în apă până se închiagă. De multe-ori se ferbe prin ea și harbuz (bostan). Despre o mănărea se dice: „ce mai lături“, în special lături se numesc hăbele porcilor. — Când se varsă ceva pe plătăn sau cupțor și se face fum în casă se dice: „ce școmărlăiță-i în casă!“

122. Dicala: „jiță (viță) de stră-mântă“ se folosese a r e ț a cea mai antică legătură de neam.

123. Despre căsătorie veți în ceea-ce privește poporul de pe Someș „Tribuna“ din 1890 nrii 198—206 foită.

126. Jocuri copilăresci sînt: M e t r o a ș c a sau m a ț a o a r b ă, când adică unul se leagă la ochi și nu vadă și ține această legătoare până poate prinde pe altul, și atunci o dă la acela. D e a p u s e l e: șed toți copiii șir, ear' altul mijesce, adică nu-i iertat să se uite până când un al 3-lea copil pune un obiect oare-care la unul dintre ceia-

nim reamintind prezentului cu vie emoțiune și admirare, și spunând viitorului ceea-ce nouă contimporanilor ței ne spune o singură vorbă, numele țeu: M. Kogălniceanu.

Dela mine, umil discipul și neobosit admirator al lui, această imensă și adînc întristată adunare nu va aștepta aci biografia lui M. Kogălniceanu. Cum țiceam abia ieri, la marginea altui mare mormânt, nu minuta-l, care arată oara pe cadran, a creat timpul nesfirșit ce-l măsură, nu cuvântul meu oficial sugrumat de violența emoțiunii va conturna în istoria națiunii române figura și personalitatea unui M. Kogălniceanu.

Delegațiune a senatului României, noi nu ni-am propus a cuprinde în hotarele înguste ale acestei triste solemnități și cu sleitul intusiasm al vârstei, expunerea meritelor mari și neîntrecute ale lui M. Kogălniceanu.

Și apoi cum spune-vom acele merite? Țerii române, Românilor?

Tace representața națională, acolo unde grăesce însași națiunea, cu graiul nepotolitei dureri, udând cu lacrimile sale ferbinți spoliile sacre, în giurul cărora cu toți ingenuchiem. Cu ale națiunii unim lacrimile noastre pentru pierderea marelui bărbat. El nu era în zilele din urmă slătorea cu noi b e t r ă n i i ț e r i i. Era el însă mai mult al adunării tinere decât al senatului? Kogălniceanu era mai mult decât senator și deputat; era el . . . era țeara română!

Da! Căci geniul său organizator a pus sigilul personalității sale gigantice în toate instituțiile țerii. Ori-ce s'a dîs, ori-ce s'a făcut dela 1864 încoa, direcțiunea democratică națională dată țerii de M. Kogălniceanu a persistat în instituțiile României.

După-cum bună-oară Franca napoleoniană și regală n'a putut schimba directiva politicoă și culturală ce, primide dela revoluțiunea cea mare, tot asemenea nu a dărîmat și nu va dărîma lucrarea, direcția dată de Kogălniceanu nici un guvern, care a trecut ori care va mai trece în fruntea patriei române.

Se poate, ca sub cazmaua dărîmătorilor de edificii să se desprindă iet-colea vre-un fragment, dar' asemenea mutilațiuni nu pot deforma, necum desființa însuși edificiul.

Să se desființeze? Ce?
Unirea Moldovei cu Muntenia, operă mai presus de toate a lui Kogălniceanu, precum istoria cîndva va dovedi aceasta?

Să revină robia țeranului, în locul unde legea lui Kogălniceanu a pus hotar larg al proprietății acestui țeran? Dar' n'a dat el și conluptorii ca el acestui țeran, odată cu cele patru falci de pămînt, cartea luminătoare și poveștoare în calea neagră a vieții, și pușca apărătoarea patriei și dreptului?

La 5 Ianuarie 1859 Kogălniceanu, adresând primul cuvînt în divanul Moldovei proclamatului domn Alexandru Ioan, îi țicea: „Fii domn blînd și îndurător mai ales cătră țeran, cătră acela, pentru care toți domnii trecuți au fost nepăsători și rei!“

Care domn sau rege va rumpe acest program indicat lor de Kogălniceanu?

Să se desființeze, să se altereze cătuși de puțin caracterul național și democratic al bisericii române?

În fruntea acestei triste solemnități este demnul și veneratul nostru metropolit I. P. S. Iosif și P. S. episcopul de Huși și de Dunărea-de-jos. Să spună P. S. L., dacă

opera bisericească a lui Kogălniceanu o poate omul ori timpul?

De a înlăturat, a sfărîmat Kogălniceanu omnipotența călugărilor greci din țeară și a redat țerii și țeranului român pămîntul înstrăinat în mâinile Grecilor.

Da, a doborit Kogălniceanu, secundat de conluptorii săi, domnia regulamentară cu instituțiile și tradițiunile fanariote. Cine și când se va mai încerca a reîn-torace țeara la acea închisă, sfirșită epocă?

Să se desființeze ori măcar să se schimbe preste tot directiva culturală a națiunii române dată de Kogălniceanu prin legea școalelor dela 1864?

Ați vădit ce se întimplă acelor ce se încearcă a face aceasta.

Să se schimbe bazele liberale, democratice ale societății române?

Kogălniceanu, fiu de boer, luptă generos și neîncetat la sfărîmarea privilegiilor clasei sale. Cerce-se astăzi a se altera opera lui!

Și acel om, care în esența geniului său a plamădit din nou neamul românesc; cel mai mare om de stat; cel mai cult și mai învățat dintre contimporanii săi; acel, care la școala sa de istorie, de publicist, de naționalist a format generațiunile care l-au secundat în munca sa gigantică și semi-seculară; factorul de căpetenie a tot ce există; steaua conducătoare a Românilor de sub jug străin; desrobitorul Țiganilor, căci el a ascuțit peana, cu care domni moldoveni au semnat acea desrobire; improprietătorul țeranului; apărătorul drepturilor țerii; la congresul de la Berlin alătorea cu I. Brătianu și prelungea toate marile curți europene; oratorul cu graiur neamuit, luminător și la nevoie răsturnător; el, podoaba și fala Moldovei, eată-l . . . Unde încăpese vor cenusile tale gigante, care pe umerii ței ai ridicat sus o întreagă națiune.

Eată sîntem toți în genunchi înaintea spoliilor tale mortale, toți, națiunea întreagă, ear' nu partizanii politici. Tu n'ai fost niciodată șef de partid; geniului țeu, naturii tale extraordinare i-a repugnat să grupeze în juru-ți oameni solicitați de proprii interese. . . Când opera ta de uriaș a fost terminată, istoria te va afla fără partid.

Da, însă de aceea astăzi pentru totdeauna toate partidele existente te-au recunoscut de ceea-ce ești: aîntăul bărbat de stat al țerii române, M. Kogălniceanu. Critice și desaprobării li-au acoperit glasul răsunător al națiunii. Dînsa a dîs tuturor partidelor: ce adevărat acesta este fiul meu! Și eată de ce astăzi la oara despărțirii nu tronul, nu guvernul, nu senatul, nu autoritățile constituite mari și mici, nu partidele politice aduc ție omagii și lacrimi de recunoștință, ci toată națiunea română.

Imens și neîmplinit este golul ce lasă în patria română. După tine cade cortina istorică asupra unei perioade din evoluțiunea noastră națională, care purta pentru eternitate numele țeu, fruntașule între fruntașii națiunii române.

Vai, imens și neîmplinit va fi și golul ce lași în casa ta, în sufletul soției și al urmașilor ței.

Doliul vostru, o doamnă, jalea și nemăgăierea voastră urmași ai ilustrului bărbat, nu cercăm noi representața senatului să le ostoin, să le alinăm. Cu voi familie întristată plînge țeara întreagă.

Pasă dar' acum tu, care n'ai voit un moment a gusta din liniștea reacțiunii, pasă în liniștea și răpausul imortalității, în *templa serena*, de unde, geniu tutelar al națiunii ce ai iubit și pentru care ai trăit, povățuesce-o încă la zilele de cumpănă mare ce mâni, pot veni eară. Memoria ta eternă fe sfătuitoarea de tot momentul a bărbaților de stat, cărora ai lăsat clironomia ta politicoă și națională.

Și atunci ca și astăzi în decursul secolilor, istoricul pomenindu-ți numele, va exclama cu vechiul cronicar:

„Nasc în Moldova oameni mari!“

CRONICĂ

Numiri. Învățătorul și profesorul de musică Wilhelm Stark dela școala de stat din Brașov a fost numit profesor de musică la preparandia de învățătoare din Cluj, ear' Ioan Albert B a b a a fost numit servitor ad. la tribunalul reg. din Becicherecul-mare.

Serbarea comemorativă a luptei maritime dela Lissa. O telegramă din Roma cu data de 22 l. c. raportează: Mai multe foi recunosc simțul nobil, politețea și cavalerismul ofițerilor de marină austro-ungari, care cu ocaziunea serbării comemorative de 25 ani a luptei dela Lissa nu au serbătorit numai pe eroii lor, ci și pe cei învinși.

Țurcarea salarelor ofițerilor. Din Viena se telegrafează cu data de 23 l. c.: În zilele ultime au avut loc în ministerul comun de răboiur ședințe, în care s'a discutat urcarea salarelor ofițerilor dela căpitan în jos. După cum află „Militärzeitung“ ministrul de răboiur ar avé de scop ștergerea adausului de subsistență și înlocuirea acestuia cu salare mai bune, precum urmează: După noul proiect vor primi salar: sublocotenentul 70 fl., locotenentul 80 fl., căpitanul de cl. II. 100 fl. și căpitanul de cl. I. 120 fl. Aceste propuneri până acum încă n'au ajuns a fi desbătute de consiliul administrativ al armatei.

Banchet. Locuitorii comitatului Sibiu arrangează cu ocaziunea instalării comitelui-suprem Gustav Thalmann un banchet în 30 l. c. la 2 oare d. a. în sala dela „Gesellschaftshaus“. Liste de subscripțiune pentru participare la acest banchet se află în casina germană, în localul reuniunii industriale, la casina maghiară și cea română, precum și în cancelaria comisariului de piață (Piața-mare nr. 11). Domni, care voesc a participa, sînt rugați a se subscrie cât mai curînd în vederea pregătirilor ce sînt de făcut. Cartele la banchet se vor extrada în 29 și 30 l. c. în cancelaria comisariului de piață.

În momentul ultim primim scirea, că dl comite-suprem a refuzat cu mulțumită acest banchet, avînd dorința de a da d-sa un banchet din incidentul instalării.

Cercul Enders. Reprezentațiunea nr. 20 de ieri seara a reușit excelent. Eroul serii a fost în prima linie gimnasticul Alfonso, care prin executarea curată și neforțată a celor mai grele figuri la trapeze a secerat din partea publicului furtunoase aplauze. Tînerul Alfonso va ajunge fără îndoială cu vreme un gimnastic renumit. S'au mai distins Mister Paewy cu câinii săi dresați, Signor Cilian i ca acrobat și d-soarele Paola și Mariana în diferite moduri ale artei superioare de călărit. Un ris general a sfîrșit presentarea măgarului dresat „Rigolo“ și la urmă scena comică „Un bal mascat“.

Petrecere de vară în Gurariului. „Reuniunea pompierilor din Gurariului“ invită la petrecerea de vară ce se va arangia Duminecă în 2 August (21 Iulie) a. c. în grădina doamnei Arseniu „la moară“; fiind timpul nefavorabil se va amina pe Dumineca viitoare. Începutul la 3 oare p. m. Directorii de a participa la această petrecere să se considere prin aceasta de invitați, deoarece-ți invitări speciale nu se fac. Contribuțiile benevole sînt destinate pentru fondul reuniunii și se vor cuita pe cale diaristică. Comitetul arangiator.

Ministrul ung. de comunicațiune Baross, după-cum ni-se scire din Orșova, a sosit Luni în 20 l. c. acolo și a descălecat la consilierul de secțiune Wallandt. După ameați ministrul a mers la „Puarta-de-fer“, ear' Marțila „Greiben“, spre a se convinge despre înaintarea lucrărilor ce se continuă pentru regularea „Porți-de-fer“, și în 21 l. c. seara s'a reîntors la Budapesta.

Hymen. Dl Simion Brânzeiu, comerciant, s'a logodit cu d-soara Valeria Gamber la Orșova.

Experiențe cu ecrazitul în armata austriacă. Din Viena se anunță, că aproape de Pojon s'au făcut zilele trecute experiențe pentru a încerca puterea ecrazitului introdus în armata austriacă. La aceste experiențe a asistat Arhiducele Frideric, comandantul de corp din Pojon, și mai mulți ofițeri superiori de artilerie. S'a constatat, că noua materie explosivă are o forță de două-ori mai mare ca a dinamitei.

O expozițiune „interesantă!“ Pe la începutul lui August se va deschide în sa-lele ređute din Budapesta o expozițiune maghiară în memoria „luptei pentru libertate“ din 1848/9. Această expozițiune, în fruntea căreia stă deputatul șovinist și scriitorul „patriotic“ Ludovic Hentaller, va cuprinde tot felul de lucruri referitoare la anii 1848 și

copil cu o bătă la o gaură, ear' cea din mijloc rămâne neocupată, deoarece-ți în aceea copilul, care n'are gaură: p u r c a r i u l, trebuie să bage porcul, care nu e altceva decât o bucată de lemn. Porcarul (se țice și purcar) cu ajutorul unei băte se tot nișuesce, ca să bage porcul în c o t e ț, adică în gaura din mijloc, dar' când e aproape de coteț, ceialalți copii lovesc porcul cu băta și sare cine scie unde. Dacă îi succede la porcar să-și pue băta mai iute ca respectivul în gaura vre-unui copil, atunci copilul acela devine porcar, ear' cel vechiu îi ocupă gaura lui; dacă se bagă porcul în coteț, atunci se decide prin soarte, care e porcar. — D e - a m â n u ș a se joacă cu deosebire prin priveghiuri. Adecă se pun mai mulți ficioiri roată jos, însă cu genunchii mai ridicăți, ca să poată purta pe sub ei o mănășe rea. Unul stă în mijlocul lor și trebuie să prindă mănășe. Capetă însă multe preste spate cu ea, până o poate prinde. Acela, la care a prins-o, se pune în lăuntru. Mai au tinerii un joc: d e - a m i ș a (micea). Speciele acestui joc sînt în țic, în patru și p e f u g ă. Cei-ce nu bat se țic, că sînt l a s p r i g i ă (cetesce spriji.)

127, 128 și 129. Toate cele comune.

130. Un joc în cărți se numese s u t y e. În acest joc cărțile numără 130 toate. Cel-ce câștigă un număr preste sută a câștigat jocul. Se pot juca 2, 4 și 6. La ferbl poporul îi dice „s a n t y e“ și l' joacă pe nuci.

(Va urma.)

1849, așa d. e. uniforme de honveți, arme, tablouri, placate și câte și mai câte obiecte „istorice“!!

Duel parlamentar. În 24 l. c. s'a întâmplat la Budapesta un nou duel parlamentar și anume între deputații Dionisiu Pázmándy și Coloman Szecsödy, ambii membri ai partidului independent. Arma a fost sabia. Sfârșitul, ca de comun, a fost nesângeros.

Întrearea solemnă în Luxemburg a marelui duce, a marelui ducesă și a marelui duce moștenitor de Luxemburg a avut loc în 23 l. c. la 2 oare d. a.

Moarte îngrozitoare. Din Steinamanger se telegrafează cu data de 22 l. c.: Un caz îngrozitor a făcut mare senzație în orașul nostru. Unul dintre cei mai plăcuți ofițeri ai garnizoanei de aici, maiorul contele Rudolf Walliss, voia să meargă călare la locul de exercițiu. Suindu-se însă pe cal, chiar în timpul, în care își puse piciorul în scara dela șea, calul se ridică în două picioare, maiorul căzând la pământ, rămânând cu piciorul în scară, ear' calul luându-o la fugă prin strade a trîtit în continuu după sine corpul ofițerului, care înzadar încerca să se elibereze. Când calul a fost prins, contele Walliss era mort. Groasnicul cas a intristat atât de mult pe Archiducele Frideric, care tocmai se afla în Steinamanger, încât în acea seară, pe la 9 oare, a părăsit orașul și n'a stat la dîneul dat în onoarea lui de corpul ofițerilor și de autoritățile orașului.

Cutremur de pământ. În 23 l. c. dimineața pe la 3 oare și 8 min. a fost simțit în Timișoara de mai multe persoane un puternic cutremur de pământ. Respectivete persoane au fost trezite în urma cutremurului din somn și vasele de sticlă s'au auzit zurend.

Un falsificator de monete prins. În comuna Battina lângă Verșeț a fost prins și arestat lăcătarul Ioan Szemjân, care de un timp încoace fabrica monete false de 10 și 20 cr. Deoarece în companie cu el sînt mai mulți complici, acestia sînt curetați.

Ucidere. Notarul cercual din Ghimeș Mihail Iancovici a fost împușcat în 21 l. c. seara pe cal, când se reîntorcea spre casă. Notarul a fost aflat mort în drum. Făptuitorii până acum încă nu sînt eruați. Se presupune un act de răsunare.

„Wie hászt?“? S'au mai schimbat numele următorii Jidani: Dr. Arpad Krick, medic din Budapesta, în „Korotnai“; Iuliu Hirsch din Losonez în „Horkas“; Elia (Alexiu) Chaim Moldován din Septer în „Forkas“ și gendarmul Ioan Marcinkó din Breznobánya în „Svidgyi“.

Ridicarea unui monument lui Mihail Kogălniceanu. Dîrului „Românul“ i-se scrie din Iași: Comitetul pentru ridicarea statuei lui M. Kogălniceanu s'a constituit. În fruntea comitetului ales se află I. P. S. S. Iosif, metropolitul Moldovei și al Sucevei, ca președinte, ear' dnii C. Langa, primarul Iașului, N. Culiănu, rectorul universității, și Andreiu Vizanti, deputatul președinte societății pentru învățatura poporului român, ca vicepreședinți. Comitetul se compune din 20 persoane, aparținînd tuturor grupărilor politice. S'a mai discutat în treacăt și asupra locului, unde trebuie să se înalțe statua lui Kogălniceanu. Se crede, că statua va fi înălțată acolo, unde s'a cimentat actual mare al unirii. Dărîmându-se ruina atât de urîtă din fața hotelului Traian, rămăne un mare loc, în mijlocul căruia s'ar înălța statua lui Kogălniceanu.

Conjurați poloni în Sofia. O telegramă a dîrului „Nemzet“, primită din capitala Bulgariei, raportează, că în 20 l. c. au fost prinși acolo doi Poloni din Galiția cu numele Lubojevszky și Markovszka, bănuiri a fi părtașii unei conjurații. Lubojevszky e corespondentul dîrelor „Telegraful“ și „Bukarester Lloyd“. Ambii arestați sînt ingineri. Cu ocaziunea investigațiilor s'au aflat la Lubojevszky epistole recomandatoare dela Rosetti și Ionescu pentru mai multe persoane distinse din Sofia. Cu Markovszka e în Sofia și o femeie, despre care se dice, că e soția acestuia. Atît e sigur, că femeia e supusă rusească. E interesant lucrul, că Markovszka și Lubojevszky în 20 l. c., înainte de arestarea lor, au primit o înștiințare telegrafică, în care sînt făcuți atenți, că se află în pericol. De ce natură e conjurațiunea, în care sînt amestecați ambii Poloni, raportele de pînă acum ru spun nimic. Femeia, despre care am amintit, consulatul austro-ungar, unde scăpase cu fuga, ea s'e nu fie prinsă de un polițaiu bulgar, a predat-o consulatului german, care are sub scutul său și pe supușii rusești.

Despre plecarea regelui Sârbiei în Rusia aflăm din foile străine următoarele: Plecarea tînrului rege Alexandru, conform programului, a avut loc Mercuri în 22 l. c. la 8 oare dimineața cu vaporul austriac dunărean „Sofia“. Înainte de plecare metropolitul cu asistență numeroasă a celebrat în catedrala din Belgrad un serviciu divin, la care a binecuvîntat pe regele și pe însoțitorii săi și i'a închinat scutului dumnezeesc. Toți regenții, ministrii și înalții dignitari ai statului au condus pe regele pînă la debarcadere, care era împodobit cu stîndarde și numeroase ghirlande. Dintre reprezentanții străini erau aici de față ministrul de afaceri austro-ungar markgraful Pallavicini, ministrul plenipotențiar român Rosetti și agentul diplomatic bulgar. La intrare spre podul debarcaderului era ridicat un arc trium-

fal. Întreg personalul societății de navigațiune pe Dunăre, în frunte cu inspectorul Kuhl, aștepta în uniformă de gală sosirea regelui, pe care l'a însoțit pînă la urcarea în corabie. Pe la 8 oare vaporul aplecat între în-suflătele strigări de „Zsivio“ accentuate de marea mulțime adunată pe debarcader. Regele purta uniformă de general și, încungiuat de curtenii săi, a rămas pe bord pînă-ce a părăsit din ochi Belgradul. Suita regelui afară de primul regent Ristic și de ministrul-president Pasici este compusă din domni: Colonelul Costa Iankovici, mareșalul de curte și guvernorul regelui, colonelul de stat major Ioan Miskovici, maiorul de artilerie Elie Cirici, primul adjutant, adjutantul maior de infanterie Milan Mihailovici și secretarii de stat Branco Petrovici și Mihail Ristic.

Întîlnirea reginei Natalia cu fiul său Alexandru. După unele sciri sosite în Belgrad, se vorbește, că Țarul Rusiei va mijloci o întîlnire între regele Alexandru și mamă-sa. Ristic și Pasici, din punctul de vedere al prieteniei rusești, nu se vor opune la îndeplinirea dorinței Țarului.

Capitanul de bandiți Atanasiu — prins. O telegramă din Constantinopol raportează, că trupe turcești au surprins și încungiuat pe rînumitul bandit dela Cercheshchioi, Atanasiu, în Asia-mică lângă Bosfor. Un tren separat cu trupe ajutoare a plecat la locul, unde s'a dat de urma vestitului bandit.

Procesul unui trădător. O depeșă din Petersburg cu data de 23 l. c. anunță, că procesul de tradare de patrie al ofițerului de marină Gustav Schmidt, care a vîndut Francezilor și Germanilor planurile fortăreței Kronstadt, s'a sfîrșit cu condamnarea acusatului la 3 ani deportare în Siberia. Tribunalul militar a luat în considerare la dictarea sentinței acel moment ușurător, că Schmidt pentru fapta sa n'a tras beneficii materiale.

Mișcarea grevista în Franția. Se scrie din Paris cu data de 20 Iulie: Mișcarea grevistă a slăbit mult și la cele mai multe companii de drum de fer situația e cu desăvîrșire normală. Comitetul grevelor încearcă să mai agite, arangiază meetinguri după meetinguri. O adunare ținută Luni după amiazi a fost cercetată de vreo 2000 de oameni. O descurajare generală domnia. Atunci conducătorul grevei Prades anunță, că tocmai primise o scrisoare semnată H. Cernuschi, în care i-se anunță, că se pune la dispoziția grevistilor dela 100.000 pînă la o jumătate de milion de franci, după-cum vor fi siliți să rămână în grevă, scootind o despăgubire zilnică de câte 5 franci pentru fiecare grevist. E întrebarea, dacă nu este la mijloc o simplă mistificare. Această bănuială s'a ridicat chiar în sinul întrunirii, care a hotărît să trimită o comisiune de trei membri la cunoscutul filantrop Cernuschi, ca să ceară lămuriri în privința scrisorii. În aceeași zi a sosit la Paris scirea dela Saint-Ouen, că mai mulți lucrători fără lucru au încercat să oprească circulația tramvayurilor cu aburi. S'au făcut mai multe arestări.

Din public. *) Convocare.

Despărțimentul al 35-lea al „Asociațiunii transilvane“, la care aparțin cercurile pretoriale al Turdeii, Iarei și al Vințului-de-sus, își va ține adunarea generală în 8 August n., după prânz la 4 oare, în sala școlii gr-cat. din Turda-vechie, la care adunare generală prin aceasta sînt invitați cu onoare atît membrii „Asociațiunii“, cît și toți aceia, care se interesează de cultura poporului român.

Turda, în 22 Iulie n. 1891.

Comitetul despărțimentului.

*) Pentru cele cuprinse în rubric. aceasta redacția nu primesce răspunderea.

SERVICIUL TELEGRAFIC al „TRIBUNEI“.

Berlin, 25 Iulie n. Foile continuă a observa cu mare atențiune evenimentele din Kronstadt. Tonul, în care vorbesc despre aceste, este în toate rece. După „Kölnische Ztg.“ Țarul ar fi ordonat, ca la toate festivitățile să se ridice numai câte patru toasturi: pentru Țarul, pentru Carnot (nu pentru republica franceză) și pentru cele două flote.

Petersburg, 25 Iulie n. La di-neul dat de ambasadorul francez în onoarea escadrei franceze a tostat ambasadorul pentru Țarul, și marele principe Alexie pentru Carnot și viteaza escadră franceză.

Jägerndorf, 25 Iulie n. (Silesia germană.) Amîndouă suburbiile sînt inundate. Împregurimea orașului seamănă cu o mare.

Paris, 25 Iulie n. Conscriptiunea poporului arată, că poporațiunea Franției este de 38,095.150 suflete, cu 208.589 mai multe ca la 1886.

Bibliografie.

„Foia Ilustrată“. Apare în editura „Institutului Tipografic“ în fiecare Duminecă. Redactor Dr. D. P. Barciănu. Anul I. Nr. 28 dela 14/26 Iulie 1891 are următorul cuprins: Un sfîrșit jalnic. Din viața măiestrilor. De Ioan Popovici. (Urmare.) — Afrodită. O povestire din vechia Elada. De Ernst Eckstein. Trad. din nemțese. (Urmare.) — Castelul Windson. — Micul lingăreț. (Cu ilustrațiune.) — Biserică, școală și educațiune. — Literatură și știință. — Teatrul music și arte preste tot. — Economic. — De toate și de pretutindeni. — Cronica săptămîinii. — Sciri personale. — Corespondența foii.

Noul tarif autonom român a apărut și se află de vîndere la tipo-litografia Carol Göbl în București, strada Doamnei nr. 16. Prețul 2 lei.

Revista Nouă. Anul IV. Nrii 2 și 3 dela 15 Maiu—15 Iunie 1891 au următorul cuprins: B. P. Hașdeu: Wickenhauser. Notiță. — C. Sion: Souvenir despre poetul D. Petrino. — St. Cruceanu: Vin' cu mine. Poesie. — B. P. Hașdeu: Telegrafia iubirii. — T. D. Speranță: Jidani la bătleie. Anecdota. — G. Dim. Theodorescu: Operele lui Anton Pann. — P. Dulfo: De ce? Poesie. — V. Cosmovici: A fost vis ca din poveste. — N. Țincu: Poetul cafelelor. Poesie. — G. I. Pitiș: Ficiorul de împărat. Basm. — Lușoșan și Bogdan: Notițe bibliografice. — Portrete: Ioan Brătianu și Wickenhauser. — Ilustrațiuni: Napoleon-cel-mare, de Werner; Harald, de A. Tschautsch; Nihilistii în fugă, de Diefenbacher; Secretul dat pe față, de Gysis.

Extrase din „Budapesti Közlöny“.

Posturi vacante:

— Un post de oficial de dare cl. VI. la perceptoratul din Hust. A se adresa în două săptămîni la autoritățile competente.

— Un post de concipient de finance cl. II. și două de practicanți de concipient la direcțiunea financiară din Zagabria. A se adresa pînă în 30 Iulie st. n. la autoritățile competente.

— Un post de concipient cl. la direcțiunea financiară din Zalaegerszeg. A se adresa în două săptămîni la autoritățile competente.

— Un post de practicant în drept la judecătoria cerc. din Cohalm. A se adresa în patru săptămîni la autoritățile competente.

— Un post de controlor de dare cl. III. la perceptoratul din Kiskörös. A se adresa în două săptămîni la autoritățile competente.

— Un post de executor la direcțiunea financiară din Agria. A se adresa pînă în 10 August st. n. la autoritățile competente.

— Un post de sergent de carcere la procuratura reg. din Neoplanta. A se adresa pînă în 25 August st. n. la autoritățile competente.

Călimdarul zilei.

14/26 Iulie 1891.

Italian: Achila. Regorian: Ana. Soarele: răsare 4.41, apune 7.31

Buletin meteorologic.

Sibiu, 25 Iulie n. 6 oare dimineața.

Table with 5 columns: Presiunea atmosferică, Temperatura, Maximul și minimul de temperatură, Direcția vîntului, Observată. Values: 725.3, -1.7, +19.2, +29.7+16.2, SO.

Din țeară 23 Iulie n. 7 oare dimineața.

Table with 4 columns: Stațiunile, Presiun. atmosferică, Temperatura, Vîntul. Rows: Budapesta, Sătmar, Cluj, Orșova, Arad, Panciova.

Sosiți în Sibiu.

La 25 Iulie n.

Hotel „Neurthor“. Contele Carol Thun din Salzburg Brenner, maior din Cluj Barouil Foulbon din Viena. Andrenyi, Hammer și Weiss din Viena, Abeles din Budapesta, toți comercianți.

Economie.

Răscumpărare de căi ferate. Precum cetim în „Neues Pester Journal“, guvernul ungar va procedea încă în decursul acestui an la răscumpărarea căii ferate Fünfkirchen — Bars și totodată se vor începe negocierii privitor la răscumpărarea căii ferate Mohăciu — Fünfkirchen.

Convenția comercială cu Elveția.

Negocierile ce decurg de prezent între delegații austriaci, germani și elvețieni pentru încheierea unei convenții comerciale cu Elveția, precum cetim în „Neue Fr. Presse“, sînt mai anevoioase decum se presupunea la început. Delegații celor trei state, spune dîarul amintit, nu se pot uni privitor la măsura concesiunilor ce sînt a se acorda. Se speră, firesce, că vor ajunge la o înțelegere, dar' acest rezultat se va putea ajunge numai după discuțiuni mai îndelungate, care vor reclama cel puțin timpul pînă la începutul lunii viitoare. De prezent decurg numai două pînă la trei ședințe pe săptămîna.

Prospectele de recoltă în Germania și Rusia. Asupra prospectelor de recoltă în Germania și Rusia se telegrafează din Berlin lui „Pester Lloyd“: „Din parte informată se împărtășese, că guvernul nu are de cuget a părăsi atitudinea sa de pînă acum în destinația vîmlor pe cereale. Împărtășirile contrare sînt a se reduce la speculațiunea de bursă. Dela vorbirea lui Caprivi încoace situația s'a întors mai curînd înspre mai bine; se contează la o recoltă mediocră bună, în parte la o recoltă mediocră foarte bună și la o scădere considerabilă a prețurilor cerealelor. Și prospectele de recoltă în Rusia sînt mai puțin nefavorabile decum se presupunea. Speculațiunii de bucate rusești se nisuse, firesce, a presenta prospectele cît se poate mai rău. Privitor la răspînditorii de svonuri false la bursa de aici s'au luat măsuri stricte de supraveghiere și imediat se intervine, dacă se întîmplă ceva culpabil“.

În legătură cu aceste mai reproducem din „Timpul“ următoarele: Adunarea generală a reprezentanților comunale din Kazan, ținută zilele trecute, în vederea foametei ce amenință o parte a Rusiei, a adoptat rezoluția să roage pe guvern să împrumute 5 milioane de ruble pentru aprovizionarea țăranilor cu cereale, să suspende ridicarea impozitelor datorate de țăranii, care n'au recoltat, să se interdică fabricarea de rachiu de grîne și să se închidă debitele de rachiu pe timp de un an. Afară de aceasta au hotărît să organizeze o colectă generală în folosul celor mai lipsiți din populația guvernamentului Kazan. Ziarele rusești anunță, că ministrul de interne a trimis în regiunile, în care recolta e rea, funcționari însărcinați să-i transmită raporturi amănunțite.

Insolvențe. Reuniunea creditorilor din Viena anunță următoarele insolvențe: Oswald Schmidt, comerciant în Guntersdorf; Leopold Deutsch, prăvălie de mărfuri mărunte în Solnoc; M. Mandelbaum, firmă comercială în Brăila; Ignatie Kohn, vîpsitor în Szill; Mauriciu Heyer, neguțator de hîrtie în Viena; Emanuel Löffner, pantofar în Brünn; Stanislau Kovalski, tăbăcar în Kenty.

Prețul mărfurilor.

Piața din Mediaș, 23 Iulie. Grâu hectolitrul fl. 6.— pînă fl. 6.50; grâu mestec fl. 5.30 pînă 5.50; sîcăra fl. 4.40 pînă fl. 4.50; orzul fl. — pînă fl. —; orșul fl. 3.— pînă fl. 3.10; cucuruzul fl. 4.— pînă fl. 4.25; sîmînta de cânepă fl. — pînă fl. —; cartofi fl. 1.50 pînă fl. 2.—; mîlăiu fl. — pînă fl. 12.—; mazărea fl. 5.— pînă fl. 5.50; fasolea fl. 4.50 pînă fl. 5.—; lîntea fl. — pînă fl. —; chiminul (sîcărea) fl. 30.— pînă fl. 36.—; sîu brut 100 chilogrami fl. 18.— pînă fl. 20.—; lumini de sîu turnate fl. 36.— pînă fl. 40.—; unsura de porc fl. 55.— pînă fl. 57.—; slămina fl. 46.— pînă fl. 50.—; cânepa fl. 36.— pînă fl. 40.—; fînel fl. 1.— pînă fl. 1.20; sîpunul 100 bucăți fl. 20.— pînă fl. 30.—; spiritul pro 100 L. % 52 pînă 55 cr.; carnea de vită chilo — pînă 44 cr.; carnea de vitel 44 pînă 50 cr.; carnea de porc — pînă 44 cr., carnea de miel 32 cr. —; ouă 6 cu 10 cr

Tîrgul de rimători în Steinbruch. În 20 Iulie n. s'au notat: unguresci bîtrîni grei — cr. pînă 43— cr., unguresci grei tineri 45— cr. pînă 45½ cr., de mijloc 46— cr. pînă 47— cr., ușori 48— cr., pînă 50— cr., marfă țerănească grea — cr., pînă — cr., de mijloc 45— cr. pînă 46— cr., ușoară 47— cr. pînă 49— cr., romănesci, de Bakony, grei — cr. pînă — cr., transito grei — cr. pînă — cr., transito de mijloc — cr. pînă — cr., transito ușori — cr. pînă — cr., transito sîrbesci grei 46½ cr. pînă 47— cr., transito de mijloc 47— cr. pînă 47½ cr., transito ușori 48— cr. pînă 48½ cr.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 23 Iulie n. 1891.

Table with 4 columns: Sîmînta, Cămină pe hect., Prețul per 100 chilogr., Prețul per 100 chilo. Rows: Grâu, Bănățense vechiu, Grâu dela Tisa, Grâu „Pesta“, Grâu de Alba-Reg., Baclca, Grâu ung. de Nord, etc.

Cursul pieței din Sibiu.

Din 25 Iulie n. 1891.

Table with 3 columns: Hîrtie-monetă română, Lire turcești, Imperiali, Ruble rusești. Values: 9.28, 10.50, 9.50, 1.26.

Bursa de Budapesta.

Din 23 Iulie n. 1891.

Table with 3 columns: Renta de aur ung., Renta de aur austriac., Impurumul căilor ferate ung., etc. Values: 105.15, 102.10, 117.25, etc.

Bursa de Viena.

Din 23 Iulie n. 1891.

Table with 3 columns: Renta de aur ung., Renta de aur austriac., Impurumul căilor ferate ung., etc. Values: 105.15, 102.10, 117.—, etc.

Bursa de București.

Table with 3 columns: 9 Iulie st. v. — 4 oare p. m., Cassa, Ultim. Rows: Renta rom. per 1875 5%, Renta română amort. 5%, Oblig. de stat. C. F. R. 6%, etc.

Pentru redacțiune responsabil: Andreiu Baltes.

[1063] 12-50

Prețul
fl. 2.95

Cu Călindar
fl. 3.75

Ciasornic cu mecanism pentru deșteptat,
anker, noaptea luminător, înalt de 18 centimetri, căsulia de metal nicelat.

EMIL MAYER,

fabrica de ciasornice,
Wien, I., Bauernmarkt 12.

Ciasornice cu Cuc, căsulia frumos sculptată, minutar de os, cu mecanism, care bate ceasurile fl. 8. Ciasornice Schwarzwälder cu o față de porcelan de 7 policari, bate oare întregi și jumătăți de oare fl. 3. Ciasornice cu mecanism de deșteptat, automate jux, prima fl. 4. Ciasornice cu pendulă 1 metru în lungime, umblă 8 zile, cu un serin bogat în sculptură fl. 9, cu sonerie fl. 11, cu sonerie și 2 ponduri fl. 15, cu 3 ponduri, sonerie și mecanism cu repetiție fl. 25, cu mecanism de a umbla o lună de zile și cu călindar fl. 25. Ciasornice de argint anker pentru domni având toate 3 capacurile de argint fl. 10, cu o căsulia tare prima fl. 12, aceeași specie cu călindar fl. 16. Ciasornice de argint tula anker remontoir pentru domni ornate cu aur fl. 17, bregett spiral fl. 21. Ciasornice de aur anker remontoir pentru domni cu două capacuri de aur și mâner oval fl. 40, capac dublu fl. 50, poleiat luciu, sau bogat în gravuri, toate 3 capacurile de aur fl. 60. Ciasornice simple de metal pentru domni fl. 4, prima fl. 5, cu capac dublu fl. 6, ciasornice cu cuc și prepețită, sonerie și mecanism cu repetiție fl. 18.

Emil Mayer
dela 1 Noemvrie 1889 I., Bauernmarkt 12.

Lista cu prețurile fabricii pentru tot soiul de ciasornice de părete și de buzunar gratis.

INSTITUT TIPOGRAFIC în Sibiiu.

Au eșit de sub tipar:

Arghir și Elena.

Istoria preafamosului fiilor de craiu și a preiafrumoase fete măiestre cu părul de aur.

Adecă:
închipuire, sub care se înțelege luarea Ardealului prin Traian cesarul Romei.

Prețul 20 cr. = 50 bani.

ȚINEREA VITELOR

de
Eugen Brote,
president al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu“.

Prețul unui exemplar 12 cr. v. a.

Toemai a apărut:

Clara Milici

Novelă

de
I. Turghenev.

Traducere din limba rusă

de
Enea Hodoș.

Institut Tipografic în Sibiiu.

În editura „Institutului tipografic“
a apărut și se află de vânzare

Prăsirea pomilor

de
D. COMȘA,
membru în comitetul central al „Reuniunii române agricole“.

Prețul unui exemplar 12 cr.

Cercul Enders

în Piața-lemnelor (Hermannsplatz).

Astăzi Duminecă în 26 Iulie 1891:

Două mari reprezentațiuni

în arta mai înaltă de călărit, dresură de cai, gimnastică, agrobatică, ballet, câni dresați și pantomimică.

Începutul reprezentațiunii de după ameați pentru copii
4 oare prelungă prețuri reduse.

La sfârșitul reprezentațiunii de seara: **Copiii de școală petulanți.** Mare pantomimică caraghioasă la iluminatie bengalică. Executată de domnii și damele societății.

Începutul 1/2 9 oare seara.

Prețul locurilor:

Șirul I. și II. 60 cr.; locul II. 40 cr.; locul III. 30 cr.; galeria 15 cr.

Cu stimă

Iosif Enders,

directorul cercului.

[1104] 3--

Detalii în afișurile de zi.

Institut tipografic în Sibiiu.

A eșit de sub tipar și se află de vânzare la Institutul tipografic, societate pe acții în Sibiiu

MEMORIALUL

arhiepiscopului și metropolitului
Andrei baron de Șaguna
sau
luptele naționale-politice ale Românilor
1846—1873
de
NICOLAE POPEA,
archimandrit-vicar arhiepiscopesc.
Tomul I.

Prețul 1 fl. 30 cr.

TELEGRAMA!

Neguțătoria mea de vestminte din Piața-mare nr. 18 cu 1 Iulie a. c. o mut în

👉 **Strada Cisnădiei nr. 20** 👈

totodată respectuos aduc la cunoștința on. **P. T. public,** că în **noul local** voi fi provădut cu un mare și proaspăt sortiment de **haine** pentru **copii** și **bărbați** prelungă prețuri foarte moderate și **plătibile în rate.**

Cu toată stima

👉 Strada Cisnădiei nr. 20. **Isac Ascher,** Strada Cisnădiei nr. 20. 👈